

Hvers vegna Geðhjálp?

GEÐHJÁLP er félagasamtök þeirra sem eiga við geðræn vandamál að stríða, aðstandenda þeirra og áhugamanna um geðheilbrigðismál. Samtökin voru stofnuð 1979 af nokkrum aðstandendum og áhugamönnum sem vildu vinna að því að geðsjúkum yrði sýnd meiri virðing og þjónusta við þá yrði bætt.

Hvers vegna

Geðhjálp?

Það er ósættanlegt í siðuðu samfélagi, segir Pétur Hauksson, að tugir barna bíði langtímum saman eftir innlögn á barna- og unglingageðdeild.

GEÐHJÁLP er félagasamtök þeirra sem eiga við geðræn vandamál að stríða, aðstandenda þeirra og áhugamanna um geðheilbrigðismál. Samtökin voru stofnuð 1979 af nokkrum aðstandendum og áhugamönnum sem vildu vinna að því að geðsjúkum yrði sýnd meiri virðing og þjónusta við þá yrði bætt. Síðan hefur það verið helsta hlutverk Geðhjálpar að berjast fyrir réttindum geðsjúkra og stuðla að því að þörfum þeirra og aðstandenda yrði fullnægt.

Geðhjálpar hefur um margra ára bil rekið félagsmiðstöð og skrifstofu. Nýlega flutti félagið aðsetur sitt í Hafnarbúðir þar sem félagsmiðstöðin verður í rúmgóðu og björtu húsnæði. Félagsmiðstöðin er vinsæll samkomustaður þar sem hægt er að fá mat eða bara kaffibolla, stunda tómstundaiðju, taka þátt í starfi félagsins eftir getu og fá margvíslega leiðsögn. Sjálfshjálparhópar hafa verið starfræktir í húsnæði félagsins í mörg ár. Félagið hefur staðið fyrir fræðslu- og upplýsingastarfsemi af ýmsu tagi. Fræðslufundir Geðhjálpar eru á veturna á geðdeild Landspítala. Tímaritið Geðhjálpar hefur komið út frá árinu 1986. Af nýmælum má nefna fyrirhugaða sjálfshjálparhópa fyrir fælnisjúka og aukið aðstandendastarf, m.a. könnun á högum þeirra, og útgáfa fræðsluefnis.

Stuðningsþjónusta Geðhjálpar veitir um 30 geðfötluðum liðveislu í þeim tilgangi að þeir geti lifað sem eðlilegustu lífi utan stofnana. Þar fá margir illa settir einstaklingar mikla hjálpar. Geðhjálpar rekur þrjú sambyli fyrir suma þessara einstaklinga. Með þessu móti hefur tekist að draga verulega úr sjúkrahúsinnlögnum. Gott samstarf aðila sem veita geðfötluðum þjónustu hefur gert að verkum að hægt hefur verið að hjálpa mörgum sem áður voru á götunni, í bókstaflegum skilningi, og voru utanveltu í okkar samfélagi. Eftirspurn hefur verið meiri en Stuðningsþjónusta Geðhjálpar hefur getað annað og þarf félagið nú að taka afstöðu til hvort útvíkka eigi þjónustuna.

Þrátt fyrir þennan rekstur, sem Geðhjálpar stendur fyrir, er réttindabaráttan aðalhlutverk félagsins. Oft hefur félagið látið frá sér fara athugasemdir til viðeigandi yfirvalda um að ýmiss konar þjónusta fyrir geðsjúka vantaði eða væri ábótavant. Hins vegar hafa viðbrögðin ekki alltaf verið jafnmikil. Besta leiðin til að tryggja að þjónusta yrði veitt hefur stundum einfaldlega verið að veita hana sjálf. Geðhjálpar hefur þá ekki skorast undan ábyrgðinni og hefur tekið að sér að koma á fót umfangsmikilli starfsemi á borð við Stuðningsþjónustu Geðhjálpar.

Efst á baugi í réttindabaráttunni er að vinna gegn lokunum geðdeilda. Það er ónauðsynleg og órökrétt ráðstöfun sem leiðir ekki til sparnaðar. Það er ekki hægt að fresta sturlun. Veikindatímabil lengjast að óþörfu vegna ótímabærra útskrifta og því þarf að afnema lokanir geðdeilda.

Það er ósættanlegt í siðmenntuðu samfélagi að tugir barna þurfa að bíða í lengri tíma eftir innlögn á barna- og unglingageðdeild. Auðmýkjandi fjárstuðningur einkafyrirtækis stytta sumarlokanir barnageðdeilda lítið eitt. Mikilvægt er að finna varanlegar úrbætur í málum BUGL.

Ákveðinn hópur geðfatlaðra fær takmarkaða hjálpar í heilbrigðis- eða félagskerfinu í dag. Það eru þeir sem eiga við fíkniefnavanda að stríða auk geðsjúkdóms. Koma þarf á fót viðeigandi aðstoð fyrir þennan hóp fólks, sem hefur orðið útundan í kerfinu.

Mörg önnur mikilvæg baráttumál mætti nefna. En á alþjóðlegum geðheilbrigðisdegi ber að fagna þeim árangri sem náðst hefur og taka þátt í hátíðahöldum. Þannig má vinna gegn fordómum og einangrun geðsjúkra.

Höfundur er formaður Geðhjálpar.

Pétur Hauksson